

Zoeken in de historisch-didactische collectie UB / CHC

Versie 20090220 / Jan Jüngen

Over de HD-collectie

De HD-collectie is een ‘bijzondere collectie’ van de UB, die wordt gecreëerd ten behoeve van het onderwijs en het onderzoek dat plaatsvindt binnen het Centrum voor Historische Cultuur (EUR), de FHKW, de EURgemeenschap en alle externe onderzoekers die van de collectie gebruik willen maken. De HD-collectie bestaat uit schenkingen, onder andere van Leo Dalhuisen, Cock van Horzen, het ICLON, het CITO en Euroclio. De UB-EUR beheert de collectie, in nauwe samenwerking met het Centrum voor Historische Cultuur. Publicaties die behoren tot de HD-collectie worden niet uitgeleend. Zij zijn uitsluitend ter inzage.

De ambitie ten aanzien van de collectie is drieledig:

- Het laten uitgroeien van het geheel tot een zo volledig mogelijke academische studiec collectie op het terrein van (de didactiek van) het geschiedenisonderwijs in Nederland, met expliciete aandacht voor het geschiedenisonderwijs in de ons omringende landen
- Het optimaliseren van de wetenschappelijke ontsluiting: er wordt naar gestreefd tijdschriften te ontsluiten op artikelniveau.
- Het optimaal toegankelijk maken van de collectie, zowel – op afstand - via de catalogus van de UB als via het fysiek aanbieden van een open opstelling in een speciaal gecreëerde reading room.

Vooralsnog heeft de collectie de volgende indeling in categorieën:

- Methoden, d.w.z. schoolboeken, inclusief werkboeken en docentenhandleidingen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen ‘voor 1945’ en ‘na 1945’, alsmede tussen ‘Nederland’ en ‘Internationaal’.
- Examenbundels, examenkaternen etc.
- Algemene didactiek / vakdidactiek: tijdschriften
- Algemene didactiek / vakdidactiek: overige publicaties
- Audiovisueel materiaal
- Plaatmateriaal, atlassen
- Achtergrondmateriaal: door schrijvers gehanteerde bronnen die zij aantoonbaar hebben ingezet bij het creëren van hun methoden.
- Archieven: aantekeningen van didactici inzake lessenseries, versies van schoolboeken etc.

Het collectie is in opbouw. Op dit moment zijn 1.657 titels ontsloten. In het magazijn van de UB liggen nog ca. 1.500 titels te wachten op opname in de catalogus. Tevens is sprake van enkele duizenden titels die nu nog elders liggen opgeslagen, maar die inmiddels zijn toegezegd. De binnen de UB aanwezige collectie beslaat nu ca. zestig meter. De opstelling in de reading room zal initieel ruimte bieden aan honderd meter. Een uitbreiding van de beschikbare ruimte is in beginsel mogelijk.

Zoeken in de HD-collectie

De HD-collectie is via de UB-catalogus op verschillende manieren te benaderen. Naast het zoeken op auteur en titel van de publicatie zijn enkele bijzondere zoekmogelijkheden gerealiseerd, die gebruikmaken van het zoeken op trefwoorden, codes basisclassificatie en signatuur.

Zoeken via trefwoorden

- Alle publicaties die in de HD-collectie zijn opgenomen, zijn voorzien van het trefwoord 'geschiedenisonderwijs'.
- Alle publicaties die betrekking hebben op politieke vorming of maatschappijleer, zijn voorzien van het trefwoord 'maatschappijleer'.
- Alle zelfstandige (vak)didactische publicaties zijn voorzien van het trefwoord 'didactiek'.
- Publicaties die betrekking hebben op het geschiedenisonderwijs (in de ruimste zin) in het buitenland, hebben een regio-trefwoord, zoals 'Duitsland' of 'DDR'.
- Daarnaast worden er trefwoorden toegekend op basis van de inhoud van de publicatie ('nationalisme', 'feodaliteit'), het geografisch gebied waar de publicatie betrekking op heeft ('Amerika', 'Canada') en de tijdsperiode waar de publicatie over bericht ('Middeleeuwen', 'Oudheid', '1850-1900').

Zoeken via codes basisclassificatie

- Als er sprake is van publicaties die bedoeld zijn voor gebruik op school (methoden, examenbundels etc.), dan zijn de volgende classificaties van toepassing:
 - 81.65 leermiddelen
- In combinatie met:
- 81.74 basisonderwijs algemeen of
 - 81.75 secundair onderwijs algemeen
- Als er sprake is van publicaties die een (vak)didactisch kader hebben, dan wordt de volgende classificatie toegepast:
 - 15.04: onderwijs, beroepsuitoefening en organisaties van de geschiedwetenschap.

Zoeken via het signatuur

Het meest gedetailleerd kan gezocht worden via het signatuur. Het signatuur bestaat uit een reeks codes die gescheiden worden door een spatie. Door gericht op codes te zoeken, en/of door het inzetten van de wildcard '?' kan men selecties maken.

- Van alle publicaties binnen de HD-collectie begint het signatuur met HD. Voorbeeld: 'HD ?' – levert alle publicaties binnen de HD-verzameling.
- Daarna volgt een code van één, twee of drie letters, die de categorie aangeeft. De volgende codes zijn inmiddels in gebruik (er zullen er meer volgen):
 - M = methoden NL
 - MW = methoden / werkboeken NL
 - MD = methoden / docentenboeken / - handleidingen NL:
 - IM = methoden niet-NL
 - IMW = methoden / werkboeken niet-NL
 - IMD = methoden / docentenboeken / - handleidingen niet-NL
 - D = (vak)didactische publicaties (binnen- en buitenland)

- Dan volgt een deelaanduiding of de eerste vijf letters van de deeltitel (voor de bibliotheek belangrijk, voor het zoeken niet zo).
- Tenslotte volgt het jaar van uitgave. Voorbeeld: zoek 'HD ? 1951' en het resultaat is alle publicaties in de HD-collectie die in 1951 verschenen zijn. Ander voorbeeld: zoek 'HD D ? 195?' en het resultaat geeft alle zelfstandige didactische publicaties binnen de HD-collectie, voorzover verschenen in de jaren 1950-1959.

Algemene opmerking over het zoeken

De HD-collectie is als 'bijzondere collectie' opgenomen in de UB-catalogus. De UB bezit echter ook buiten de HD-collectie ('de schenkingen') een wetenschappelijke collectie op het terrein van het geschiedenisonderwijs. Publicaties uit deze reguliere collectie kunnen worden geleend, of ter inzage worden gegeven, langs de reguliere kanalen.

Via het signatuur kan men deze publicaties niet vinden. Wel via de trefwoorden, en via de codes basisclassificatie.

Voorbeelden:

- HD ? levert op dit moment 1.657 titels op. Al deze titels beschikken over het trefwoord 'geschiedenisonderwijs'.
- Zoekt men rechtstreeks via dit trefwoord, dan vindt men echter 1.826 titels. De UB bezit 169 titels op het terrein van het geschiedenisonderwijs buiten de HD-collectie om.
- Bij het zoeken via codes basisclassificatie is het verschil nog groter. Zoeken via HD D ? (alle [vak]didactische publicaties) levert 528 publicaties op binnen de HD-collectie. Al deze publicaties beschikken tevens over de BC-code 15.04 (onderwijs, beroepsuitoefening en organisaties van de geschiedwetenschap.)
- Zoekt men rechtstreeks via code 15.04, dan vindt men 880 publicaties. De UB beschikt over 352 publicaties op dit terrein, die geen onderdeel vormen van de HD-collectie.

Contact

Drs. J.A.G. Jüngen
 Vakreferent Geschiedenis, Cultuur en Media
 UB – EUR
 010 – 408 21 84
jungen@ubib.eur.nl